

2. Les Maneres de Representació

2.1 LA MANERA DE REPRESENTACIÓ PRIMITIVA (MRP)

2.2 LA MANERA DE REPRESENTACIÓ INSTITUCIONAL (MRI)

2.3 LA MANERA DE REPRESENTACIÓ MODERNA (MRM)

2.4 LA MANERA DE REPRESENTACIÓ POSTMODERNA (MRPM)

El **llenguatge cinematogràfic**, i per extensió el **conjunt de l'audiovisual**, és una construcció desenvolupada entorn al concepte de **MANERA DE REPRESENTACIÓ**.

Això vol dir: considerar que el **llenguatge audiovisual** es construeix a partir d'uns determinats **codis estructurals** i **expressius** que articulen l'expressió cinematogràfica, el **llenguatge**.

Han estat sempre els mateixos aquests codis? **No**.

Per tant, podem parlar que, al llarg del segle XX, l'**expressió audiovisual** es **transforma** i **EVOLUCIONA** de manera gradual degut a un seguit de factors **artístics**, **culturals**, **sociològics**, **tècnics**, etcètera.

El teòric **Noël Burch** és qui desenvolupa el concepte de la **Manera de Representació** en el seu estudi:

El tragaluz del infinito (Contribución a la genealogía del lenguaje cinematográfico) (2008)

En aquest llibre Burch desenvolupa la idea de la

MANERA DE REPRESENTACIÓ PRIMITIVA (MRP)

i la seva evolució, la

MANERA DE REPRESENTACIÓ INSTITUCIONAL (MRI)

[info a la wikipèdia: [Institutional mode of representation](#)]

2.1 La Manera de Representació Primitiva

Aproximadament entre 1895 i 1905.

El cine sorgit de l'invent del **cinematògraf** mostrava imatges en moviment preses de la realitat.

Es tractava de **retrats socials** de la burgesia, dels seus **interessos** econòmics, dels seus ideals.

Tot i així, també hi ha un cine que pertany a la **classe treballadora**, que ocupa les ciutats i que disposa de pocs recursos per accedir a altres espectacles més cars i minoritaris.

Ambdós **capes socials** troben en el **cinema** una expressió nova del **seu món**.

De manera bàsica i resumida trobem dues línies diferents d'expressió en el **MRP**:

- Les **VISTES**: responen al propòsit de mostrar fotografies animades. Susciten un interès especial entre les classes acomodades. Un escena de la vida cotidiana.
- Els **QUADRES**: s'inspiren més en els espectacles populars (màgia, cabaret, etc.). Es desenvolupa una funció davant la càmera, amb intèrprets, decorats...

Ambdues expressions, les **VISTES** i els **QUADRES**, tenen una sèrie de característiques comunes:

- **Estatisme de la càmera**: no es mou. L'actor/retratat es col·loca a tres o quatre metres de la càmera i l'anomenada **quarta paret** no es traspassa mai.
- Els **personatges** o **objectes** abandonen, sempre, **LATERALMENT** l'espai de l'escena, l'espai de la ficció (la diègesi); tal com es feia en el **teatre**.
- **Adopció del teló de fons** que permet la perspectiva i la profunditat.
- **Il·luminació vertical**, cenital, que prové de dalt.

Karl Bryullov,
Bathsheba (1832)

Ivan Kramskoy,
An Unknown Lady (1883)

2.2 La Manera de Representació Institucional

La **ràpida difusió** de l'invent del ciematògraf, un fulgurant **èxit popular**, el creixement exponencial de les **produccions** i una **demanda creixent** de novetats per part dels espectadors expliquen l'**EVOLUCIÓ** gradual de la **MRP** a la **MRI**:

La **MRI** es caracteritza per ser un llenguatge que **estandarditza** una **convenció** d'una representació moderna i cinematogràfica de les dimensions **ESPAI-TEMPS**.

Per ex: si un objecte cau en el **pla A** per la finestra, en el **pla B** ja estarà a terra perquè l'espectador haurà entès la continuïtat de l'acció. Cosa que en la **MRP** no succeïa.

O si un personatge abandona el **pla A per l'esquerra**, entrarà inevitablement per **la dreta** en el **pla B**.

El teòric americà **David Bordwell** resumeix l'**articulació** de l'expressió institucional com:

“un conjunt de **normes, recursos formals i sistemes** —un SISTEMA DE LÒGICA NARRATIVA, un de REPRESENTACIÓ TEMPORAL i un de REPRESENTACIÓ ESPACIAL— que es relacionen entre ells per a crear la **diègesi audiovisual**”.

A partir del 1927, amb *The Jazz Singer*, el so i la música **sincronitzat** s'incorpora a la pel·lícula.

Però l'audiovisual mai va ser mut!

Gairebé sempre hi havia un **pianista** o un **comentador**, i per ocasions especials, una **gran orquestra**.

No tots els directors reaccionen bé davant la sonorització, alguns com **Charles Chaplin** consideren que es perverteix l'audiovisual incorporant-hi la banda sonora.

Aquesta manera **INSTITUCIONAL** d'articular el **llenguatge cinematogràfic** adquireix molta importància.

La indústria de USA, establerta principalment a **Hollywood**, desenvolupa una gran quantitat de propostes, promou el concepte del **star system** i instaura els diferents **gèneres audiovisuals**.

A partir de mitjans dels **anys 50**, pero sobretot als **anys 60** del segle XX hi ha una sèrie de directors, especialment **europèus**, que porten a terme algunes aportacions i contribucions **estètiques i estilístiques**. Per exemple:

- Theodor Dreyer (1889-1968)
- Ingmar Bergman (1918-2007)
- Roberto Rossellini (1906-1977)
- Jean-Luc Godard (1930-)

L'assimilació per part de la **indústria** de part d'aquestes innovacions fa **evolucionar** el llenguatge cap a la **MR Moderna**.

2.2 La Manera de Representació Moderna

Des dels **anys 60** a la dècada dels **anys 80**.

Aquesta **EVOLUCIÓ** del **llenguatge audiovisual** està en relació amb els accentuats canvis **històrics**, **polítics**, **econòmics**, **socials** i **culturals** produïts durant la segona meitat del segle XX:

- La **Segona Guerra Mundial**
- Aparició de la **TV**
- Creixement **econòmic**
- **Liberalització** de les costums i canvis socials

Característiques de la **MRM**:

- *Zoom*, càmera en mà
- Collage
- Interès per la política o la ideologia
- Metallenguatge
- Finals inesperats i personatges amb una moral obscura
- Diferència difusa entre protagonista i antagonista

Segons **Àngel Quintana**, professor de la Universitat de Girona, la **MRM** es caracteritza per:

- La utilització del **pla seqüència** per a privilegiar la posada en escena
- La ruptura del **raccord** com a destrucció de la lògica interna del relat
- La substitució del **conflicte** per la superposició d'**informació**
- La descentralització de l'**enquadrament** per destruir les formes de composició clàssiques d'inspiració renaixentista
- La destrucció de les reminiscències expressionistes en la fotografia per privilegiar una lògica de la **il·luminació** propera a la **realitat**
- La recerca de noves **estructures** del relat

2.2 La Manera de Representació Postmoderna

Dels anys **90** fins a l'actualitat.

Allò que determina la **postmodernitat** audiovisual és la **DIGITALITZACIÓ**.

El nou **escenari digital** proporciona l'aparició dels **new media**, nous mitjans audiovisuals emergents.

- Els **videojocs**
- La **www**

El **cinema** perd la centralitat, tan **simbòlica** com **geogràfica** en l'AUDIOVISUAL.

A nivell **cinematogràfic** és un període de **desorientació** en què s'intenta establir un **vincl** amb el **passat del classicisme** però que ja és impossible.

N'hi ha que fins hi tot pronostiquen la **mort del cinema** com a mitjà.

Hem passat de:

la PANTALLA PÚBLICA —> a la PANTALLA ÍNTIMA

ser ESPECTADORS —> a ser USUARIS

d'una **ficció** per ser **vista i escoltada** PASSIVAMENT —> a EXPERIMENTAR-LA i VIURE-LA

Esquema de l'evolució del llenguatge:

